

Minister Zdrowia

Warszawa, 17 sierpnia 2021

ZPŚ.641.153.2021.JK

List Ministra Zdrowia do dyrektorów szkół, pedagogów, rodziców w sprawie wykonywania szczepienia przeciwko SARS-CoV-2 wśród nieletnich uczniów w wieku od 12 do 15 roku życia

Szanowni Dyrektorzy Szkół, Nauczyciele, Rodzice, Uczniowie!

Piszę do Państwa by przedstawić pełną informację na temat prowadzonych w Polsce szczepień przeciw COVID-19. Szczególnie kieruję ten list do tych, którzy z różnych względów obawiają się szczepień i odbierają sprzeczne, czasem wykluczające się, doniesienia medialne, czy też opinie kierowane przez różne środowiska i organizacje.

Bez wątpienia szczepienia są jednym z najbardziej skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych, stanowiący najsilniejszy oręż w zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych na świecie. Wszystkie szczepionki przeciw COVID-19 dostępne w krajach Unii Europejskiej, a co za tym idzie również w Polsce przeszły procedurę dopuszczenia do obrotu decyzją Komisji Europejskiej po wcześniejszej naukowej ocenie Europejskiej Agencji Leków. Tym samym, co należy stanowczo podkreślić, stosowanie szczepionek nie jest żadnym eksperymentem medycznym. Wszystkie szczepionki to produkty lecznicze zarejestrowane z wskazaniami stosowania w celu zapobiegania chorobie COVID-19 wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2. Bezpieczeństwo ich stosowania, skuteczność i jakość zostały pozytywnie ocenione przez Europejską Agencję Leków, w której zasiada również przedstawiciel Polski.

Szczepionki przeciwko COVID-19 są opracowywane zgodnie z tymi samymi wymogami dotyczącymi jakości, bezpieczeństwa i skuteczności, jak inne produkty lecznicze. Kierując się koniecznością pilnej walki ze światową pandemią i koniecznością ochrony

zdrowia oraz życia ludzkiego procedury rejestracyjne szczepionek zostały skrócone, ale wszystkie badania wykonano w oparciu o najwyższe standardy bezpieczeństwa, podobnie jak to się dzieje w przypadku innych szczepionek. Nie pominięto żadnego wymaganego etapu badań ani kontroli. Wszystkie badania laboratoryjne, zarówno niekliniczne na zwierzętach, jak i kliniczne na ludziach zostały przeprowadzone zgodnie z najbardziej rygorystycznymi zasadami, standardami i kryteriami etycznymi. Wydanie pozwolenia dopuszczającego szczepionkę do obrotu oznacza zatem, że jakość, bezpieczeństwo i skuteczność takiego produktu leczniczego została udowodniona na podstawie odpowiednich badań klinicznych, przedklinicznych i chemiczno-farmaceutycznych. Wszystkie informacje związane ze stosowaniem szczepionek przeciw COVID-19, w tym przeciwwskazania oraz działania niepożądane określają Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) dla poszczególnych szczepionek, które są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia.

Dotychczas dopuszczone do szczepienia przeciw COVID-19, w grupie wiekowej **od 12 roku życia zostały dwa produkty:**

- Comirnaty firmy Pfizer/BioNTech

- Spikevax firmy Moderna Biotech Spain, S.L.

Dopuszczenie do stosowania pierwszej ze szczepionek, tj. Comirnaty w grupie wiekowej 12-15 lat nastąpiło w oparciu o dane zebrane do 13 marca 2021 r., na próbie 2 260 nastolatków (1 131 w grupie produktu leczniczego Comirnaty i 1 129 w grupie placebo) Spośród tych uczestników 1 308 nastolatków (660 w grupie produktu leczniczego Comirnaty i 648 w grupie placebo) objęto kontrolą przez co najmniej 2 miesiące po drugiej dawce produktu leczniczego Comirnaty.

Najczęściej występującymi działaniami niepożądanymi u młodzieży w wieku od 12 do 15 lat były: ból w miejscu wstrzyknięcia (>90%), zmęczenie i ból głowy (>70%), ból mięśni i dreszcze (>40%), ból stawów i gorączka (>20%). Jak więc widać były to dość lekkie działania niepożądane.

Z kolei skuteczność i bezpieczeństwo szczepionki Spikevax w grupie młodzieży potwierdzono w badaniu klinicznym z udziałem 3732 dzieci w wieku od 12 do 17 lat. W badaniu brało udział 2773 uczestników od ukończenia 12. roku życia do ukończenia 16. roku życia i 959 uczestników od 17. roku życia do ukończenia 18. roku życia. Wyniki badań pozwoliły stwierdzić, że skuteczność produktu Spikevax u dzieci w wieku od 12 do 17 lat jest podobna do skuteczności u dorosłych.

Najczęstsze działania niepożądane u dzieci w wieku od 12 do 17 lat są podobne do tych u osób w wieku 18 lat i starszych. Obejmują one ból i obrzęk w miejscu wstrzyknięcia,

zmęczenie, ból głowy, ból mięśni i stawów, powiększenie węzłów chłonnych, dreszcze, nudności, wymioty i gorączkę. Większość tych działań niepożądanych miała nasilenie od łagodnego do umiarkowanego i zwykle przemijała w ciągu kilku dni od otrzymania szczepionki.

Bezpieczeństwo i skuteczność szczepionek zarówno u dzieci, jak i u dorosłych, są cały czas ściśle monitorowane.

W celu poszukiwania odpowiedzi, informacji lub potwierdzenia posiadanej wiedzy, zapraszam na **portal prowadzony przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny: <http://szczepienia.pzh.gov.pl/>** oraz **Europejski Portal Informacji o Szczepieniach**, który powstał z inicjatywy Unii Europejskiej (wersja w języku polskim pod adresem: https://vaccination-info.eu/pl?fbclid=IwAR04VBI7NzIFAHRppffRIVtC1WyX1vr9a-bJ9-QfVkjyxEol9xUwc9G9J_k).

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Anna Goławska
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Miejsce na oznaczenie placówki medycznej

Imię i nazwisko osoby szczepionej .....PESEL lub seria i nr paszportu:.....

Imię i nazwisko przedstawiciela ustawowego:.....PESEL lub seria i nr paszportu:.....

Kwestionariusz wstępnego wywiadu przesiewowego przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19

(kwestionariusz należy wypełnić przed wizytą w punkcie szczepień)

Odpowiedź na poniższe pytania pozwoli personelowi kwalifikującemu do szczepienia zdecydować, czy można u osoby kwalifikowanej do szczepienia wykonać w dniu dzisiejszym szczepienie przeciw COVID-19. Odpowiedzi będą wykorzystane w czasie kwalifikacji do szczepienia. Osoba kwalifikująca może zadać dodatkowe pytania. W przypadku niejasności, należy poprosić o wyjaśnienie pracownika medycznego kwalifikującego lub realizującego szczepienie.
Kwalifikację do szczepienia osób do 15 lat prowadzi lekarz.

Lp.	Pytania wstępne	Tak	Nie
1.	Czy w ciągu ostatnich 30 dni osoba poddawana szczepieniu miała dodatni wynik testu genetycznego lub antygenowego w kierunku wirusa SARS-CoV-2?		
2.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni osoba poddawana szczepieniu miała bliski kontakt lub mieszka z osobą, która uzyskała dodatni wynik testu genetycznego lub antygenowego w kierunku wirusa SARS-CoV-2 lub mieszka z osobą, która miała w tym okresie objawy COVID-19 (wymienione w pyt 3-5)?		
3.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni osoba poddawana szczepieniu miała podwyższoną temperaturę ciała lub gorączkę?		
4.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni u osoby poddawanej szczepieniu występował nowy, utrzymujący się kaszel lub nasilenie kaszlu przewlekłego z powodu rozpoznanej choroby przewlekłej?		
5.	Czy w ciągu ostatnich 14 dni u osoby poddawanej szczepieniu wystąpiła utrata węchu lub odczucia smaku?		
6.	Czy osoba poddawana szczepieniu czuje się dzisiaj przeziębiona lub ma biegunkę, wymioty?		

Jeśli odpowiedź na którekolwiek z powyższych pytań jest na TAK (pozytywna), szczepienie przeciw COVID-19 powinno zostać odroczone. Na szczepienie należy zgłosić się wówczas, gdy wszystkie odpowiedzi będą na NIE (negatywne). W razie wątpliwości należy skontaktować się z punktem szczepień.

Kwestionariusz wywiadu przed szczepieniem osoby małoletniej przeciw COVID-19

Lp.	Pytania dotyczące stanu zdrowia	Tak ^a	Nie	Nie wiem ^a
1.	Czy osoba poddawana szczepieniu czuje się dzisiaj chora? (pomiar temperatury ciała wykonany w punkcie szczepień: .....°C)			
2.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu wystąpiła kiedykolwiek ciężka niepożądana reakcja po szczepieniu (dotyczy również pierwszej dawki szczepionki przeciwko COVID-19)? Jeśli tak, jaka?			
3.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano uczulenie na glikol polietylenowy (PEG), polisorbata lub inne substancje wchodzące w skład szczepionki ¹ ?			
4.	Czy w przeszłości u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano ciężką, uogólnioną reakcję alergiczną (wstrząs anafilaktyczny) po podaniu leku, pokarmu, po ukąszeniu przez owada?			

¹ Więcej informacji na temat składu szczepionek przeciwko COVID-19 można znaleźć w Ulotce dla pacjenta dostępnej na stronie Szczepimy się pod adresem: <https://www.gov.pl/web/szczepimysie/materialy-informacyjne-dla-szpitali-i-pacjentow-dotyczace-szczepien-przeciw-covid-19>. Ulotkę udostępnia również personel realizujący szczepienia.

Lp.	Pytania dotyczące stanu zdrowia	Tak ^a	Nie	Nie wiem ^a
5.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu występuje zaostrzenie choroby przewlekłej?			
6.	Czy osoba poddawana szczepieniu otrzymuje leki obniżające odporność (immunosupresyjne, doustne kortykosteroidy – np. prednizon, deksametazon), leki przeciw nowotworom złośliwym (cytostatyczne), leki zażywane po przeszczepieniu narządu, radioterapię (napromienianie) lub leczenie biologiczne z powodu zapalenia stawów, nieswoistego zapalenia jelita (np. choroby Crohna) lub łuszczycy?			
7.	Czy osoba poddawana szczepieniu choruje na hemofilię lub inne poważne zaburzenia krzepnięcia?			
8.	Czy u osoby poddawanej szczepieniu rozpoznano małopłytkowość indukowaną heparyną (HIT) lub zakrzepicę żył mózgowych?			
9.	(tylko dla Pań) Czy osoba poddawana szczepieniu jest w ciąży?			
10.	(tylko dla Pań) Czy osoba poddawana szczepieniu karmi dziecko piersią?			

a) Odpowiedź TAK lub NIE WIEM, na którekolwiek pytanie wymaga dodatkowego wyjaśnienia przez personel kwalifikujący do szczepienia. Odpowiedź TAK na którekolwiek z pytań 2-8 dotyczących stanu zdrowia jest wskazaniem do przeprowadzenia kwalifikacji przez lekarza. **Kwalifikację do szczepienia osób w wieku do 15 lat prowadzi lekarz.**

Pytania w miejscu szczepienia		Tak	Nie
1.	Czy są wątpliwości do zadanych pytań?		
2.	Czy uzyskano odpowiedzi na zadane pytania?		

Zakwalifikowany do szczepienia/nie zakwalifikowany do szczepienia (właściwe podkreślić) przez:

..... Data: ...../godz. ....
(czytelny podpis osoby kwalifikującej)

*Oświadczenie

Oświadczam, że dobrowolnie wyrażam zgodę na wykonanie szczepienia przeciw COVID-19. Potwierdzam, że zostały mi przekazane informacje dotyczące tego szczepienia i je zrozumiałam/zrozumiałem. Zostały mi udzielone również odpowiedzi na wszystkie zadane przeze mnie pytania i zrozumiałam/zrozumiałem udzielone mi odpowiedzi.

.....
Data i czytelny podpis

(*podpis wymagany w przypadku ukończenia 16 lat)

Zgoda przedstawiciela ustawowego

Ja ..... PESEL: .....
(imię i nazwisko/PESEL przedstawiciela ustawowego)

legitymujący/a się: .....seria: ..... nr:.....
(nazwa dokumentu tożsamości)

oświadczam, że jestem przedstawicielem ustawowym:

.....data ur....., PESEL:.....
(imię i nazwisko/data urodzenia/PESEL osoby małoletniej)

i wyrażam zgodę na szczepienie przeciw COVID-19 w dniu: .....

.....
Data i czytelny podpis
(podpis przedstawiciela ustawowego)

Data: .....

Miejscowość: .....

Deklaracja rodzica / opiekuna prawnego

Ja, ... (imię i nazwisko),
posiadający/a pełnię praw rodzicielskich / będąc opiekunem prawnym / sprawując pieczę
zastępczą*, wyrażam chęć zaszczepienia dziecka:

..... (imię i nazwisko dziecka),
ucznia / wychowanka* klasy ..... szkoły / placówki* .....
podczas akcji szczepień uczniów od 12 do 18 roku życia zorganizowanej
we wrześniu 2021 r. na terenie szkoły/placówki* albo w wyznaczonym punkcie szczepień.
Dodatkowo, zgłaszam ..... (liczba) członka/ów rodziny ..... (stopień
pokrewieństwa) chętnego/yh do zaszczepienia podczas ww. akcji.

Podpis rodzica dziecka:

.....

* niepotrzebne skreślić

SZCZEPIENIA UCZNIÓW W WIEKU 12-18 LAT

REKOMENDACJE DLA RODZICÓW

Zadbaj, aby Twoje dziecko wyspało się przed szczepieniem

- sen korzystnie wpływa na działanie układu odpornościowego.

Zachęć dziecko do aktywności fizycznej przed szczepieniem

- ćwiczenia poprawiają sprawność organizmu.

Dopilnuj, aby dziecko nie było na czczo przed przyjęciem szczepionki

- w dniu szczepienia dziecko powinno zjeść pełnowartościowe posiłki.

Nie odstawiaj samodzielnie przed szczepieniem leków, które regularnie przyjmuje Twoje dziecko

- kwestia ta powinna być skonsultowana z lekarzem.

Rzetelnie wypełnij kwestionariusz przed szczepieniem

- kluczowe jest przekazanie wszystkich informacji o stanie zdrowia dziecka.

Pamiętaj, aby dziecko po wykonanym szczepieniu odczekało w punkcie min. 15 minut

- to ważne dla jego bezpieczeństwa.

Nie obawiaj się niepożądanych odczynów poszczepiennych u swojego dziecka

- występują one rzadko i najczęściej mają łagodny przebieg. Objawy takie jak zaczerwienienie w miejscu wkłucia lub niewielka gorączka zazwyczaj ustępują w ciągu 1-3 dni. W przypadku większego dyskomfortu należy skontaktować się z lekarzem.